

NIEUWSBRIEF

OKTOBER 2020

INHOUD

VOORWOORD

LEERATELIER SAMENWERKEN AAN SOCIALE KWALITEIT IN DE SOCIALE BASIS

LEERATELIER ARMOEDE

LEERATELIER JIP (JONGEREN, INCLUSIE EN PARTICIPATIE)

LEERATELIER BETEKENISVOL CONTACT IN DE WIJK

LANDELIJKE WERKGROEP: LEREN VAN LERENDE PRAKTIJKEN IN HET SOCIAAL DOMEIN

VOORWOORD

Nadat we in 2019 samen met de partners hebben gewerkt aan een [nieuwe regionale kennisagenda](#) voor de Werkplaats Sociaal Domein Nijmegen gingen we op 1 januari 2020 vol enthousiasme met deze plannen aan de slag. Niemand kon toen vermoeden dat we kort daarna alle plannen voor de leerateliers zouden moeten herzien. De maatregelen vanwege Covid-19 hadden en hebben grote impact op het leven van burgers, het werk van professionals en het onderwijs en onderzoek aan de HAN. Maar de maatregelen hebben ons niet weerhouden om door te gaan.

Als ik terugblik op de afgelopen maanden dan ben ik onder de indruk van wat er is gebeurd: hoe we als partners van de werkplaats met elkaar in contact wisten te blijven, hoe we nieuwe vormen hebben gevonden voor onze activiteiten en hoe we ook in deze hectische tijd met elkaar nieuwe initiatieven wisten te ontplooiën die bijdragen aan sociale kwaliteit in de sociale basis. In deze nieuwsbrief geven we daarvan een impressie met vooral de uitnodiging om ons te volgen via het [blog van de werkplaats](#) en aan te haken bij onze activiteiten. Op de [website van de werkplaats](#) staan de sociale kwesties waaraan we werken in leerateliers.

Samen werken, evalueren en leren

Voor Sociale Kwaliteit

Sociaal
Economische
Zekerheid

Sociale Cohesie

Sociale Inclusie

Sociale
Empowerment

In de Sociale Basis

Door te klikken op een van de kwesties (bijvoorbeeld [Jongeren Inclusie en Participatie](#)) krijg je informatie over wat er in het leeratelier gebeurt en met wie je contact kunt opnemen over deze activiteiten.

Laat je inspireren door de voorbeelden en laat je horen over hoe we samen nog meer werk kunnen maken van sociale kwaliteit!

Lisbeth Verharen

LEERATELIER SAMENWERKEN AAN SOCIALE KWALITEIT IN DE SOCIALE BASIS

Een groot aantal leden van de programma-commissie van de werkplaats heeft deelgenomen aan online leerkringsessies over sociale kwaliteit in de sociale basis. In drie divers samengestelde leerkringen (inwoners, gemeente, maatschappelijke organisaties, kennisinstellingen) werd aan de hand van de inbreng van een gemeente verkend of en hoe we sociale kwaliteit kunnen verbinden aan het versterken van de sociale basis. Resultaat van deze bijeenkomsten is dat we aan de slag gaan met het ontwikkelen van een set van vragen of indicatoren gebaseerd op de condities van sociale kwaliteit om te gebruiken voor de sociale basis en het welzijnswerk

(als onderdeel van die sociale basis) om:

- Beleidsdoelen te meten/inzet welzijnswerk te verantwoorden.
- Het gesprek met partners te kunnen voeren over wie wat kan bijdragen.
- In de uitvoering afwegingen te kunnen maken voor wat er moet gebeuren.

Informatie: Lisbeth.Verharen@han.nl

LEERATELIER ARMOEDE

SIGNALEREN, BESPREKEN EN DOORBREKEN VAN ARMOEDE, EEN PODCAST

“Dit onderzoek zou ik beschrijven als een win-win, zowel voor de professionals als voor ervaringsdeskundigen.”

De Werkplaatsen Sociaal Domein Arnhem en Nijmegen, Utrecht en Twente werken gezamenlijk aan een werkwijze voor vrijwilligers en professionals om armoede te signaleren, bespreekbaar te maken en om structuren die tot armoede leiden te doorbreken. De werkwijze moet professionals en vrijwilligers houvast bieden om van betekenis te zijn voor mensen in armoede. Het project Signaleren, bespreken en doorbreken van armoede bestaat uit een participatief actie- en ontwikkelonderzoek in de drie regio's van de werkplaatsen. In iedere regio is een lokale projectgroep (Lingewaard, Utrecht, Oldenzaal) ingericht bestaande uit mensen met ervaringskennis, vrijwilligers, professionals,

SIGNALEREN, BESPREEKBAAR MAKEN EN DOORBREKEN VAN VERBORGEN ARMOEDE een tussenstand

Voor verandering moet je juist mensen zien te bereiken die *niet* bij dit onderzoek zitten.

De wanhoop hoor je terug in veel verhalen.

Sommige organisaties zijn echte grootmachten waar je tegenaan moet schoppen.

De sleutel is: oprecht betrokken zijn en onbevooroordeeld zijn. Dat is heel belangrijk om iemand echt te kunnen helpen.

Er wordt héél verschillend gedacht over armoede, maar je kunt met elkaar tot consensus komen.

Het is heel inspirerend om samen te zijn met allerlei mensen; inwoners, vrijwilligers en professionals. Je leert van elkaar.

Wat zeggen professionals en vrijwilligers?

- Door gesprekken besef je pas wat armoede eigenlijk is.
- Het lukt niet altijd om je werk *openminded* te doen. Daar is winst te halen.
- Ik heb geleerd om toch beter te luisteren. De ondertoon hoort er ook bij, ik zit er soms gewoon naast.
- Hoe kunnen we zo lang ergens over discussiëren, terwijl ik denk 'dat doe je toch gewoon'?
- Ik dacht dat ik de sociale kaart best in zicht had, maar er blijkt nog veel meer te zijn.
- Soms kan iets heel goed bedoeld zijn, maar heel anders beleefd worden.
- Niet advies geven, mensen willen het zelf oplossen.

Wat zeggen inwoners met ervaringskennis?

- Anderen hebben ook soortgelijke ervaringen.
- Je kunt niet zien of mensen in armoede leven.
- Mensen in armoede voelen zich soms behandeld als criminelen.
- Mensen in armoede moeten enorm leuren voor hulp.
- De privacywet werkt meer tegen dan voor mensen.
- Je zit tegen de instanties aan te hikken, maar het is makkelijker dan je denkt.
- Inwoners die in armoede leven zijn gewoon mensen, maar bij instanties zijn het ook gewoon mensen.
- Er zijn mensen die het oprecht willen snappen en veranderen.

docenten en studenten van de hogeschool. In deze podcast lichten leden van de drie projectgroepen toe wat het onderzoek hen tot dit moment heeft gebracht.

Informatie: Carinda.Jansen@han.nl

VERHALENKAMER ARMOEDE

De Werkplaats Sociaal Domein Arnhem en Nijmegen en de Zorgalliantie bundelen de krachten bij de aanpak van armoede in de regio. Dat doen we sinds september 2020 (onder andere) volgens het principe van de Verhalenkamer. Daarbij geven we met studenten van verschillende opleidingen ruimte voor verhalen uit de leefwereld van mensen die in armoede leven. We werken daarbij, in meerdere regionale leerkringen, nauw samen met professionals, inwoners en gemeente.

De studenten krijgen een programma aangeboden aan de hand waarvan ze zich gedurende een semester verdiepen in een bepaald aspect van armoede; tot februari 2021 gezondheidsongelijkheid en Armoede

onder agrariërs. Studenten oriënteren zich achtereenvolgens op de maatschappelijke en de lokale context en daarna op de betekenis van armoede achter de voordeur. Om armoede te kunnen doorbreken en mensen in financieel lastige situaties te begeleiden is het belangrijk om de leefwereld van mensen die met schaarste geconfronteerd worden te begrijpen. Daarom worden de studenten getraind in het voeren van 'het goede gesprek'. Ze gaan daarna in duo's (bij voorkeur met professionals of beleidsmedewerkers) in gesprek met mensen in de eigen regio en halen daarmee verhalen op. De verhalen worden binnen en tussen de leerkringen geanalyseerd en verbonden aan theorie. Tot slot leren de studenten hoe een verhaal krachtig kan worden verteld. Dat leidt tot een (online) expositie van aansprekende blogs, gedichten of bijvoorbeeld foto's. Met de Verhalenkamer willen we bijdragen aan een betere afstemming tussen leefwerelden en systeemwereld.

Informatie: Carinda.Jansen@han.nl

LEERATELIER JIP (JONGEREN, INCLUSIE EN PARTICIPATIE)

Dit leeratelier stelt onderzoekend leren centraal in het netwerk van alle partijen die betrokken zijn bij jongeren die het niet red- den zelfstandig een plek in de samenleving te krijgen. De sociale kwaliteit staat voor hen onder druk. Sociale kwaliteit gaat over mogelijkheden om te participeren op een manier die bij de persoon past. Het onder- zoek richt zich op het vergroten van sociale kwaliteit voor jongeren (leeftijd 12-27 jaar) met een ondersteuningsbehoefte door:

- Beter toerusten van jongeren;
- Beter toerusten van professionals;
- Integrale benadering en schottenoverstijgend leren en werken.

De vraagstukken hierbij zijn:

1. Hoe samenwerking verbeteren rondom en met jongeren?
2. Hoe leren jongeren die elementen om klaar te zijn voor de toekomst?
3. Hoe brengen we de zorgrol en de werkgeversrol meer bij elkaar?
4. Wat werkt en geeft energie en wat leren we daarvan?

In het JIP onderzoek verkenden we in de opstartfase goede praktijkvoorbeelden om met elkaar te leren en te ervaren wat werkt. Op dit moment richten we ons op:

- Werkzame factoren van werkleerbedrijf Dynamisch op Weg (samenwerking tussen Sallandse wegenbouw, ROC Twente en Stichting de Kern), dat zich richt op het voorbereiden van jongeren zonder startkwalificatie op een BBL- opleiding. Dit onderzoek doen we samen met het lectoraat Arbeid en Gezondheid.

Kletsborden is een spel waarmee je écht contact kunt maken, op jouw manier. Je stelt elkaar gewone en ongewone vragen. Je deelt verhalen. En.. er ontstaan verrassingen als je je echt in elkaar verdiept.

Er zijn kaarten over horen, zien en voelen. Je ervaart dat alle mensen beperkingen hebben. En dat alle mensen mogelijkheden hebben.

Veel plezier!

[Online Spelen](#)

[Meer info](#)

[Spel kopen?](#)

- De inzet van ervaringsdeskundigheid in ons onderzoek verbreden.
- Werkzame factoren van Werklab en jobcoaches in Nijmegen vanuit perspectief jongeren.
- Verzamelen good practices voor flexibilisering onderwijs en 'summerschool' (in samenwerking met Graafschapcollege).
- Jongeren van Kristallis volgen in hun transitie van school naar werk.

Onderdeel van JIP is het promotieonderzoek van Maritza Gerritsen. De afgelopen maanden organiseerden we tribunebijeenkomsten over de resultaten van een van haar deelonderzoeken [Meer dan een baan alleen](#).
Informatie: Joos.Meesters@han.nl

LEERATELIER BETEKENISVOL CONTACT IN DE WIJK

Veel aanpakken in het sociaal domein richten zich op individuele vraagstukken; wat heeft een persoon nodig om mee te doen en kwaliteit van leven te ervaren. Maar om dit te realiseren is het ook van belang om te kijken naar de mogelijkheden die de omgeving biedt. Welke voorzieningen en gemeenschappen zijn er in de buurt? En in hoeverre zijn die laagdrempelig en toegankelijk voor alle buurtbewoners? In het programma Betekenisvol contact in de wijk staan de concepten eenzaamheid, sociale infrastructuur, zingeving en sociale inclusie centraal vanuit het perspectief van wijkbewoners.

Betekenisvol contact in de wijk versterkt sociale kwaliteit van wijken en vergroot daarmee de mogelijkheden voor een menswaardig leven van wijkbewoners.
"Ik voel me goed als ik er voor een ander kan zijn. Juist het niet 'nodig' zijn, dat maakt me eenzaam." (uit onderzoek Eenzaamheid in Heumen)

ONTWIKKELDE ACTIVITEITEN/ PRODUCTEN WAAROP U KUNT VERDIEPEN/MEEDOEN

- Heumense aanpak eenzaamheid. Andere gemeenten hebben ook belangstelling, wie wil in gesprek?
- Landelijke module eenzaamheid met Movisie. Op basis van deze module kunnen we ook trainingen op maat aanbieden.
- Podcast over eenzaamheid onder jongeren.
- Er is een essay geschreven over het Model van Sociale kwaliteit, waarbij de casus van Heumen is uitgewerkt.
- Kletsborden, een spel om echt met elkaar in contact te komen. Er is een nieuwe editie verschenen. Heeft u interesse in een spel?
- In verbinding met de wijk, een handreiking om betekenisvol contact in de wijk te realiseren, inclusief werkvormen.

LOPENDE ACTIVITEITEN

- *Burgers Zorgen voor elkaar*: Studenten van verschillende labs en werkplaatsen van de HAN in de regio Nijmegen hebben (bewoners)initiatieven gevolgd die actief waren om solidariteit in coronatijd te versterken. In het najaar van 2020 reflecteren we met wijkbewoners en professionals op de impact en de lessen van de Covid-19 maatregelen. Wilt u meepraten?
- *Welkome wijk*: Samen Sterk zonder Stigma ontwikkelde een aanpak om vooroordelen in de wijk te verminderen tijdens zogenaamde bewustwordingsbijeenkomsten. In het project *Welkome Wijk* optimaliseren we deze aanpak door middel van een actieonderzoek. In de loop van 2021 organiseren we een regionale kennisdeelsessie, waarover we u later informeren.
- Met partners uit Nijmegen verkennen we de doorontwikkeling van de pilotaanpak *Bouwen aan sociale verduurzaming* in de Spoorbuurt naar een goed beschreven en onderbouwde methode. In de pilot trokken een woningbouwcorporatie en een welzijnsorganisatie samen op in fysieke en sociale renovatie van een kwetsbare buurt. Een student MSW voert een evaluatie uit van de pilot.
- *Heumense aanpak eenzaamheid*; verder doorontwikkelen van de ontwikkelde aanpak.

Wilt u meer weten over Betekenisvol contact in de wijk? Wilt u actief meedoen, of heeft u een inspirerende ervaring die u wilt delen? Neem dan contact op met Annica Brummel of Meike Heessels zij werken samen in het programma

[Betekenisvol contact in de wijk](#):

Annica.Brummel@han.nl of

Meike.Heessels@han.nl

LANDELIJKE WERKGROEP: LEREN VAN LERENDE PRAKTIJKEN IN HET SOCIAAL DOMEIN

Doen-door-leren en leren-door-doen vormen belangrijke elementen van het proces van de Werkplaatsen Sociaal Domein (WSD) en er wordt landelijk dan ook veel gewerkt met een of andere vorm van actieonderzoek of actieleermethoden. Vaak gebeurt dat in de setting van een leergemeenschap of een leernetwerk met deelnemers vanuit verschillende disciplines en perspectieven.

Maar hoe doe je dat op een goede manier en hoe leer je van hoe men het elders doet? Daartoe werd een landelijke WSD-themawerkgroep Lerende Praktijken ingericht. Het programma van deze werkgroep richt zich op het voortdurend beschrijven en analyseren van bestaande lerende praktijken, visies daarop en definities van (vormen van) lerende praktijken of samen leren verzamelen en overdraagbaar maken,

hiervoor een handreiking produceren zodat de inzichten toegankelijk en toepasbaar worden. Daarnaast stelt de werkgroep zich ook ten doel om het gesprek van lerende praktijken verder te brengen door een kritisch perspectief in te brengen op de rol en toepassing van leren en praktijkontwikkeling. Een van de activiteiten van de werkgroep Lerende Praktijken was dat zij door middel van een online survey een rondgang heeft gemaakt onder 17 leernetwerken binnen de WSD over hoe deze te werk gaan. De belangrijkste inzichten uit dit onderzoek waren dat alle lerende netwerken van de WSD op enige wijze ruimte creëren voor reflectie en ontwikkeling vanuit lokale onderhandeling tussen deelnemers over de inhoudelijke agenda, gezamenlijke werkwijzen, noodzakelijke randvoorwaarden en beoogde uitkomsten van het gezamenlijk proces. Er is echter grote diversiteit in hoe zij dat doen, wie er deelneemt en welke keuzes er worden gemaakt. Kwaliteit van het leerproces lijkt dan ook niet voort te komen uit een standaardisering in aanpak, maar uit responsiviteit voor lokale belanghebbenden en omstandigheden. Het [volledige rapport](#) is te downloaden op de website van de Werkplaatsen Sociaal Domein.

Op basis van de bevindingen wordt momenteel een conceptueel kader voor lerende praktijken ontwikkeld, dat kan dienen als een ontwerp- of evaluatie-instrument.

Informatie: Erik.Jansen@han.nl

